

PETIT MANUAL
D'ACTIVISME
QUOTIDIÀ

què puc fer jo ?
PER CANVIAR EL MÓN

copia modifica barreja usa comparteix difon

LLIUREMENT

QUÈ PUC FER JO? ÉS UNA PUBLICACIÓ LLIURE I GRATUÏTA. A MÉS, TOTS ELS SEUS CONTINGUTS HAN ESTAT ELABORATS EMPRANT PROGRAMARI LLIURE (UBUNTU + GIMP + SCRIBUS).

TEXTOS: MARIA DE LLUC BAGUR + ARNAU MATAS
DISSENY: ARNAU MATAS
IMPRESSIÓ: TALLER GRÀFIC RAMON

AQUESTA PUBLICACIÓ HA ESTAT FINANÇADA PER LA VI CONVOCATÒRIA D'AJUTS DE COOPERACIÓ UNIVERISTÀRIA AL DESENVOLUPAMENT: ACCIONS DE FORMACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I DIFUSIÓ - OFICINA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT I SOLIDARITAT DE LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (2010)

AGRÀIMENTS: AINA CASSANYES, FERNANDA CARD, PATRICIA ALCOVER, JOAN NADAL, RUTH ESCRIBANO, CATERINA BENNÀSSAR, BERTA ARTIGAS I A LA RESTA DEL PERSONAL DE L'OCDS

AQUESTA OBRA ES TROBA SOTA L'LICÈNCIA CREATIVE COMMONS 3.0

SOU LLIURES DE:

- COPIAR, DISTRIBUIR I COMUNICAR PÚBLICAMENT L'OBRA
- FER-NE OBRES DERIVADES

SOTA LES CONDICIONS SEGÜENTS:

- RECONeixEMENT. EN QUALSEVOL ÚS DE L'OBRA CALDRÀ RECONeixER-NE L'AUTORIA
- NO COMERCIAL. L'ÚS DE L'OBRA QUEDA LIMITAT A USOS NO COMERCIALS.
- COMPARTIR IGUAL. L'ÚS DE L'OBRA INCLOU LA CREACIÓ D'OBRES DERIVADES SEMPRE QUE MANTINGUIN LA MATEIXA L'LICÈNCIA EN SER DIVULGADES.

TOTA LA INFORMACIÓ SOBRE AL L'LICÈNCIA LA PODEU TROBAR A:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca>

DE QUÈ VA AIXÒ DE CANVIAR EL MÓN?

L'ansia
aclaparadora pròpia del
capitalisme fa segles que està
devastant la natura i sotmetent
milions de persones a l'esclavitud.

Les **elits** que dominen el món
(controlen les finances, els exèrcits,
els mitjans de comunicació...) ens
sotmeten a un xantatge econòmic que
ens desmobilitza i mira de domesticar
les nostres consciències i
encarrilar les nostres
accions.

A continuació
vos presentam un garbuix
d'iniciatives i de propostes que
cadascun de nosaltres pot dur a terme
en el seu quefer quotidià i que poden servir
per emprendre els canvis que desitjam.
Si les injustícies tenen unes causes
econòmiques, polítiques i socials,
les hem de combatre **col·lectivament**
cada dia des d'aquests
àmbits.

Les "3R"

modes de vida més sostenibles

Les "3R" són allò que els nostres padrins i padrines han practicat tota la vida, però que les noves generacions de **l'opulència** i el **consumisme** hem oblidat.

Es tracta, senzillament, de **R**eduir el nostre consum, **R**eutilitzar els nostres béns i **R**eciclar els residus que generam.

És preferible llogar enlloc de comprar; és millor emprar les biblioteques que comprar-se llibres; és millor fer ús dels serveis públics (transport, ordinadors...) que els particulars...

Podem començar per fer una **ecoauditoria** de la nostra llar. Es tracta de fer un **diagnòstic** sobre l'ús d'aigua, d'energia i de la nostra generació de residus sòlids. A continuació, podem pensar i tirar endavant **propostes** de millora per aconseguir manco consum i més eficiència.

Passam a l'acció?

<http://ca.demagazine.eu>
<http://www.nodo50.org/consumirmenosvivirmejor>
<http://www.el-recetario.net>

quèpucferjo?
PER CANVIAR EL MÓN

El consum responsable

COMPRAR \$ABENT €L QUE €\$ FA

Quan ens disposam a comprar un producte ens podem fer algunes **preguntes**: per què vull aquest producte? L'he de comprar o hi ha altres maneres d'aconseguir-lo? Quins efectes té sobre el medi ambient? Si el compr, a quina empresa don els meus diners en triar aquesta marca? Com és aquesta empresa, a qui pertany? Com interactua amb les societats i amb el medi ambient?

Per **consum responsable** o consum crític entenem l'elecció dels productes i serveis no només sobre la base de la seva qualitat i el preu, sinó també pel seu **impacte ambiental i social** i per la conducta de les empreses que els elaboren. A més, el consum responsable implica defugir del **consumisme** i parar molta atenció a com ens influeix la publicitat en la creació de necessitats supèrflues.

Passam a l'acció?

Revista OPCIONS
www.opcions.org

Xarxa de consum solidari
www.xarxaconsum.net

Turisme responsable
<http://www.turismo-responsible.org>

Cooperatives de consum
<http://agrohoritzontal.wordpress.com>
<http://www.aixoesda.com>
<http://realiment.balearweb.net>
<http://groups.google.com/group/grupdeconsumesportes>

quèpucferjo?
PER CANVIARELMÓN

El comerç just

El comerç just és una forma alternativa de comerç internacional que té com a objectiu canviar les relacions comercials entre els estats enriquits del Nord (els consumidors) i els estats empobrits del Sud (els productors).

com ho fa el comerç just per tal d'humanitzar els processos comercials?

Té estructures democràtiques i les promou.

Assegura a les persones treballadores un salari digne.

És respectuós amb el medi ambient.

Afavoreix la realització de projectes de desenvolupament solidari en benefici de la comunitat.

No accepta mà d'obra infantil.

Garanteix igualtat entre homes i dones.

No privilegia els cultius d'exportació en perjudici dels cultius de consum local necessaris per a la població.

Passam a l'acció?

- > S'Altra Senalla
www.saltrasenalla.org
- > Finestra al Sud
www.finestralsud.org
- >> Setem
www.setem.org
- >>> Coordinadora Estatal de Comerç Just
www.comerciojusto.org

què puc fer jo?
PER CANVIAR EL MÓN ?

La banca ètica

Si encara no hem aconseguit poder viure sense relacionar-nos amb cap banc, al manco la banca ètica és una alternativa que ens permet ser més selectius i selectives amb els processos que promovem amb els nostres diners.

La banca ètica mira d'incorporar **dos criteris ètics** a les seves inversions:

- 1** Les inversions **NO** poden treballar amb negocis que comportin contaminació mediambiental, fabricació d'armes, explotació de treballadors, producció de drogues, empreses que mantenen relacions amb règims dictatorials, etc.
- 2** Les inversions **SÍ** que han de cercar projectes per a finançar que tenguin retorn social i mediambiental, com ara educació i formació, estalvi energètic o respecte als drets humans.

**PASSAM
A L'ACCIÓ?**

Colonya Caixa Pollença
www.colonya.es

Triodos Bank www.triodos.es
Fiare www.fiare.org

què puc fer jo?
PER CANVIAR EL MÓN ?

EL BOICOT

Tothom sap que les empreses multinacionals acostumen a servir-se de pràctiques poc o gens ètiques en els seus processos de producció i distribució. L'explotació laboral, amb tot el que això comporta (jornades infinites, sous indignes, pèssimes garanties d'higiene a les fàbriques, treball infantil, etc.), l'esgotament dels recursos naturals, el vessament de residus tòxics, la contaminació del planeta... en són algunes mostres.

Per fer-hi front existeixen pràctiques com la del boicot, que consisteix tant en no consumir els productes d'aquestes perilloses marques, com en participar en protestes i actes de denúncia de les seves conductes.

Pot semblar una acció poc efectiva, però en realitat el creixement d'aquestes empreses depèn directament de les seves vendes i de la seva bona imatge. De fet, s'han donat ja molts casos de multinacionals que han hagut de cedir a les pressions de l'activisme. Això sí, aquesta és una acció col·lectiva, cal conscienciar a quanta més gent millor.

Però no només existeix el boicot comercial. També es practiquen boicots culturals, esportius, acadèmics...

PASSAM A L'ACCIÓ?

www.boicotpreventiu.org

www.boicotisrael.net

què puc fer jo?

canvia el món

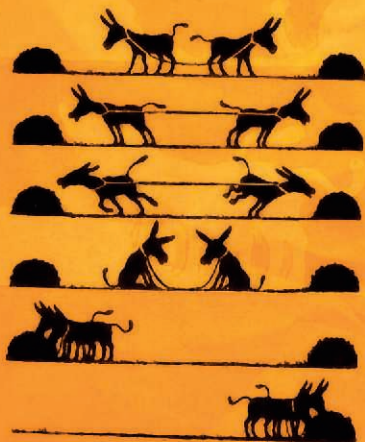
El cooperativisme

Les cooperatives són associacions autònomes de persones que s'uneixen de manera voluntària i constitueixen una empresa, de propietat comú, per a satisfer necessitats econòmiques, socials i culturals.

Les cooperatives estan basades en valors com l'ajuda mútua, la solidaritat, la democràcia, la participació i l'autonomia.

Alguns dels principis del cooperativisme són:

- > Pertinença oberta i voluntària.
- > Control democràtic dels membres.
- > Participació econòmica dels membres.
- > Autonomia i independència.
- > Educació, entrenament i informació.
- > Cooperació entre cooperatives.
- > Compromís amb la comunitat.

Hi ha molts tipus de cooperatives: cooperatives de treball, de producció, de consumidors i usuaris, agràries, d'estalvi i crèdit, de serveis, de transport, de turisme, d'ensenyament, d'habitatge...

Passam a l'acció?

- > Cooperativa Integral:
<http://cooperativa.ecoxarxes.cat>
- > Com muntar una cooperativa:
<http://uctalb.coop>

quèpucferjo?
PER CANVIARELMÓN

Objecció fiscal

**NO PAGUEM LES GUERRES
AMB ELS NOSTRES IMPOSTOS!**

L'autèntica seguretat no passa per dotar-nos de més armes, sinó per invertir en justícia social i participació

L'Estat espanyol gasta cada dia **51 milions d'euros** en el manteniment de la seva estructura militar. L'**Objecció fiscal** a la despesa militar és una acció antimilitarista de **desobediència civil** que moltes persones practiquen arreu del món des de fa dècades. Amb ella es pretén pressionar els poders públics perquè **deixin d'invertir els nostres diners en exèrcits i guerres** i ho facin en satisfer les necessitats bàsiques de les persones (alimentació, salut, educació, cultura...) i de la natura.

**AMB ELS TEUS DINERS,
TU DECIDEIXES!**

L'**Objecció fiscal** es practica, quan fem la declaració de la renda (IRPF), deixant de pagar la part proporcional a la despesa militar. Però **aquests diners no te'ls quedes tu**, sinó que els destines a algun col·lectiu que dugui a terme accions socials o solidàries.

Passam a l'acció?

- Informe sobre la despesa militar de l'Estat espanyol: www.centredelas.org
- Informació diversa: www.solidaries.org/ofiscal
- Campanya objecció fiscal: www.nodo50.org/objecciofiscal
- Ofidna de l'Objecció Fiscal: www.objecciofiscal.org

quèpucferjo
PER CANVIAR EL MÓN

El programari lliure

El programari lliure o software lliure és una manera **alternativa** d'entendre els programes informàtics, tant pel que fa el seu desenvolupament, com per la seva comercialització, distribució i ús.

Amb això, el programari lliure parteix del **col·lectivisme** i la sobirania tecnològica. A més, el programari lliure sovint permet l'ús de les llengües minoritàries.

Els programes lliures ofereixen i garanteixen:

- la **llibertat** de ser emprats arreu, quan es vulgui, les vegades que es vulgui i per a qualsevol propòsit,
- la **llibertat** d'estudiar com funciona el programa i adaptar-lo a les nostres necessitats,
- la **llibertat** de distribuir còpies del programa a tothom que les necessiti,
- la **llibertat** de modificar el programa i redistribuir-lo amb les seves millores perquè se'n pugui beneficiar la resta de la gent.

El programari lliure parteix de la base que el coneixement ha de ser accessible a tothom i ha d'estar encaminat a millorar la vida de totes les persones.

Passam a l'acció?

- Substitueix Windows i tots els seus derivats!
Passa't a linux: www.ubuntu.cat
- Llibre sobre el programari lliure:
<http://biblioweb.sindominio.net/pensamiento/softlibre>
- Documents variats:
<http://www.gnu.org/philosophy/philosophy.es.html>

què puc fer jo?
PER CANVIAR EL MÓN

Aturem la recerca MILITAR

Ciència per a la guerra
o ciència per a la pau?

L'Estat espanyol aposta pel desenvolupament de nous sistemes d'armament en detriment de la recerca socialment útil. Sense anar més lluny, la despesa en Recerca i Desenvolupament (R+D) militar dels darrers anys fou casi 5 vegades major que la despesa en recerca sanitària, 20 vegades major que la recerca agrària i més de 300 vegades major que la recerca educativa.

Des de l'àmbit universitari hi ha algunes mesures que es poden emprendre per mirar de canviar això:

Canviar els estatuts

Es pot fer pressió perquè la Universitat es comprometi a través dels seus estatuts a no desenvolupar projectes d'investigació militar (així ho han fet més de 10 universitats de l'Estat espanyol com ara la UB, la UAB, la de Granada o l'Autònoma de Madrid).

Objecció científica

Són moltes les persones investigadores que s'han declarat objectores científiques i, d'aquesta manera, s'han compromès a no participar en cap projecte de recerca amb finalitats militars o subvencionat per vies militars.

Clàusula de bon ús

Hi ha moltes publicacions de recerca científica que inclouen una clàusula de bon ús, de manera que s'impedeix l'aplicació dels seus coneixements per a finalitats militars.

Passam a l'acció?

www.prouinvestigaciomilitar.org
www.centredelas.org

què puc fer jo?
PER CANVIAR EL MÓN?

La contrainformació

La INFORMACIÓ RESPONSABLE, LA RESPONSABILITAT D'INFORMAR-SE

Informar-se reclama esforç

Cal tenir ull crític per discriminar aquella informació seriosa d'aquella altra que tan sols mira de manipular per servir certs interessos; cal demanar-se qui i què hi ha darrere cada informació que ens arriba. És important tenir present que la informació veraç no ens caurà del cel, sinó que haurem d'anar a cercar-la contínuament amb esperit crític.

La contrainformació és el model comunicatiu propi dels moviments socials

És la informació transmesa per grups independents no vinculats a empreses, organitzacions polítiques o estaments governamentals que sorgeix com una mirada alternativa als problemes del món de la que ofereixen els grans mitjans convencionals, fent també èmfasi en les reivindicacions de diferents moviments socials. Els grups editors d'aquestes publicacions solen ser assemblearis i autogestionats. Diaris, revistes, pamflets, ràdios, documentals o pàgines web són les plataformes en què es recolza la contrainformació.

Passam a l'acció?

- www.culturaobrera.org
- www.contrainformacio.com
- www.setmanaridirecta.info
- www.indymedia.org
- www.nodo50.org

- www.kaosenlared.net
- www.sindominio.net
- http://kinoki.org
- www.contrabanda.org
- www.setanta-set.com

quèpucferjo
PER CANVIAREL MÓN

EL COPYLEFT

contra la Privatització del coneixement i l'expressió artística

© El copyleft és una aposta per la lliure circulació de les idees. Les llicències copyleft empen les lleis sobre el copyright, però les capgiren perquè compleixin una finalitat contrària: enlloc de ser un mitjà per a privatitzar coneixement (científic, informàtic, literari, artístic...), es converteix en una manera de mantenir el coneixement lliure. La idea central del copyleft és donar a tot el món el permís per a emprar, copiar, modificar i distribuir obres, sempre que aquestes obres resultants segueixin sota copyleft.

© Tanmateix hi ha gent que considera que la propietat intel·lectual no ha d'existir, de manera que va més enllà del copyleft i proposa una progressiva desaparició de les llicències de propietat intel·lectual, per a aconseguir que tota creació intel·lectual sigui de domini públic.

Passam a l'acció?

- © Manual d'us del copyleft: http://www.sld.cu/galerias/pdf/sitios/revsalud/copyleftmanualdeuso_1.pdf
- © Recursos variats: www.sindominio.net/afedos_copyleft
- © Llicències Creative Commons: www.creativecommons.org
<http://cat.creativecommons.org>
- © Fundación Copyleft: www.fundacioncopyleft.org

què puc fer jo ?
PER CANVIARELMÓN

Ús d'un llenguatge NO discriminatori

El llenguatge és un element clau en la construcció de la cultura i el pensament i respon a la necessitat de comunicar-se, de transmetre valors, d'expressar sentiments... La paraula parlada i escrita és una de les coses que ens caracteritza com a persones. Però **el llenguatge que empram influeix en la nostra percepció de la realitat**, fins al punt de condicionar el nostre pensament i determinar la nostra visió del món.

Massa sovint empram el llenguatge de manera sexista i discriminatoria. Per exemple:

Ús discriminatori

*L'home, els homes.
Els nins.
Els alumnes o els estudiants.
Els vells.
Els discapacitats.*

Ús no discriminatori

*La humanitat o les persones.
Els nins i les nines, les criatures o la infància.
Els alumnes i les alumnes o l'alumnat.
Les persones grans, les persones majors.
Les persones amb capacitats diferents o capacitats especials.*

Emprar un llenguatge no discriminatori no vol dir que haguem d'expressar-nos de manera enrevessada i poc literària. Cada llengua té moltes fórmules que ens permeten parlar sense fer invisibles ni sense discriminar ningú. És sols una qüestió de creativitat!

**Passam
a l'acció?**

www.cjb.org/upload/sexisme/guia_llenguatge_no_sexista.pdf

<http://www.upf.edu/gl/criterisupf/sexisme.html>

què puc fer jo ?
PER CANVIAR EL MÓN

OKUPACIÓ

I CREACIÓ D'ESPACIS PÚBLICS

Tot i la criminalització de les pràctiques d'okupació, aquest moviment neix com una crítica al mercat immobiliari i al sistema especulatiu que destrueixen pràctiques socials i espais naturals i contribueixen a convertir les ciutats en urbs de mides desmesurades.

Així, mentre uns pocs empresaris/especuladors s'enriqueixen, hi ha una multitud d'habitatges i locals en desús. Aquest fet contrasta amb l'alta necessitat de vivendes dignes i accessibles per per part de moltes persones.

El moviment okupa es dedica, doncs, a donar sentit a aquests espais desaprofitats de dues maneres diferents: o bé adaptant-los per viure-hi, o bé creant o alliberant espais públics per realitzar-hi activitats de caire social obertes i participatives.

Cal dir, també, que l'okupació no és un moviment homogeni, sinó que són molts els moviments socials i ideològics que la practiquen

Passam a l'acció?

Alguns dels darrers espais okupats a Mallorca:

L'eskola, Casal okupat Les Vies, El Resplandor, El Sítio, Casal la Fona (tots aquests a Ciutat) i Ateneu llibertari Ses Coves (a Inca).

Informació pràctica: <http://okupesbcn.squat.net>

<http://www.sindominio.net/okupesbcn/oficinadokupacio/cat/okupar.html>

quèpucferjo ?
PER CANVIARELMÓN

Fer renou!

La mobilització i l'activisme de carrer

La gran majoria de les conquestes socials no haguessin estat possibles sense la mobilització de les persones.

La política institucional d'avui presenta tants dèficits democràtics que la mobilització i l'activisme esdevenen formes imprescindibles d'actuació política i motor del canvi social.

Associar-nos.
Practicar la desobediència civil.

Participar de manera activa a entitats, col·lectius i organitzacions.

Participar a manifestacions i concentracions.

Emprar els mitjans de comunicació com a tribuna d'expressió.

Plantejar demandes o queixes.

Fer protestes públiques.

Fer vaga.

Fer voluntariat.

quèpucferjo?
PER CANVIARELMÓN

MANCA D'INSPIRACIÓ? CAP PROBLEMA!

Existeixen nombrosos mètodes històrics de protesta simbòlica, de no cooperació i d'acció directa.

Quan quelcom no ens sembla bé i ho volem canviar, una bona idea és protestar:

Comunicats públics
Cartes als diaris
Pintades
Pancartes
Manifestacions
Teatre, premis satírics o reconeixements ridiculitzants
Despullar-se en públic
Casserolades

Si això no és suficient, podem optar per no col·laborar ni participar en allò que rebutjam:

Boicots
Vagues (multitudinàries, selectives, de «rigorisme», «tortuguisme», absentisme per «malaltia»)
Refugiar-se a llocs inviolables (ambaixades, esglésies)
Retirar-se de col·lectius, entitats o organismes

Què passa si no volem col·laborar però la llei ens hi obliga?

Desobediència civil
Objecció fiscal
Objecció de consciència

Si tot això no és suficient, podem optar per passar a l'acció directa

Pressionar psicològicament (vagues de fam, exposar-se a inclemències)
Ocupar espais i terres
Envaïr àrees prohibides
Interposar-se entre l'adversari i la seva activitat
Interrupció de reunions, juntes, etc.
Creació d'institucions socials alternatives (escoles, assemblees, universitats)
Creació de mitjans de comunicació alternatius
Compres monopòliques (acaparar el que l'adversari necessita)
Establir mercats paral·lels
Sabotatges
Sistemes de transport alternatius
Atabalar i col·lapsar el funcionariat i sobrecarregar els sistemes administratius
Cercar l'empresonament (col·lapsar les presons per solidaritat)
Brigades de pau internacionals
Escuts humans per impedir atacs bèl·lics i protegir-ne la població

EXPOSICIÓ + LLIBRE + TALLER

QUÈ PUC FER JO? ÉS UN PROJECTE OBERT I DINÀMIC. ACTUALMENT CONSISTEIX EN UNA EXPOSICIÓ ITINERANT DE 17 PANELLS MIDA DIN A-3, UN LLIBRET DE 20 PÀGINES AMB TOTS ELS CONTINGUTS DE L'EXPOSICIÓ I UN TALLER PRÀCTIC PER APROFUNDIR EN CADASCUNA DE LES PROPOSTES. PODEU OBTENIR-HO DE MANERA TOTALMENT GRATUÏTA POSANT-VOS EN CONTACTE AMB NOSALTRES. WWW.QUEPUCFERJO.CAT

PODEU SOL·LICITAR L'EXPOSICIÓ, EL LLIBRE I UN TALLER
CONTACTANT AMB INFO@QUEPUCFERJO.CAT

INFORMACIÓ + ENLLAÇOS A WWW.QUEPUCFERJO.CAT

què puc fer jo ? PER CANVIAR EL MÓN

PUBLICACIÓ FINANÇADA PER LA
VI CONVOCATÒRIA D'AJUTS DE COOPERACIÓ
UNIVERSITÀRIA AL DESENVOLUPAMENT:
ACCIONS DE FORMACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I DIFUSIÓ

Universitat de les
Illes Balears

Oficina de Cooperació al
Desenvolupament i Solidaritat